

Editorial

Encarats ja amb l'any 2007, hem procedit a concretar les activitats que durem a terme amb la major il·lusion possible. Trobareu el seu detall en les pàgines interiors d'aquesta publicació. Tanmateix, us podem informar del següent:

1. Lamentablement, no us podem oferir una visita a les Caves Marguery, car el seu estat de conservació no aconsella visites d'aquest tipus. Recentment vam fer una visita d'inspecció i ens veiem obligats a renunciar a aquesta visita programada. Ens hem ofert a l'Ajuntament per estudiar l'assumpte, car l'aprofitament de les caves podria ser molt interessant per Esplugues.
2. Us informem que la Caminada Popular al cim de Sant Pere Màrtir 2006, va ser un èxit car vam assolir una participació d'uns 250 caminants.
3. També es van desenvolupant amb força interès, les sessions que s'han emmarcat amb el lema de: "Conèixer i estimar les nostres tradicions", amb força assistència de públic.
4. Respecte la Miscel·lània que estem preparant, disposem ja dels 10 documents rescatats de les gravacions magnetofòniques i que s'estan preparant per la seva inclusió en un llibre a editar a finals de 2007. Aquests documents i les corresponents fotografies són:
  1. L'ofici de florista
  2. La Ràdio a Esplugues
  3. L'ofici de campaner
  4. La pagesia
  5. El Raval
  6. La Festa Major
  7. Els Tres Tombs
  8. Les Caves Marguery
  9. Vida d'Esplugues: Pasqual Juan i Lloret
  10. La bibliotecària Natalia Hernández

Esperem mantenir el suport dels nostres socis i simpatitzants, per desenvolupar aquest programa que us presentem i del qual us anirem informant puntualment.

El cinema al Centre Cultural l'Avenç

EL Centre L'Avenç va se creat l'any 1906, en una de les dependències de la Masia Brillas (actual Casal de Cultura). El seu primer president va ser Pau Pujol i Bausis (propietari de La Rajoleta), qui va comptar amb el suport de Isidre Martí, Josep Argemí i d'altres.

Amb el pas del temps, el local inicial de l'Avenç es va quedar petit degut a la gran aflluència de socis. Així doncs, cap als anys 1922 i 1923, es va iniciar la pesada tasca de cercar un nou emplaçament per a l'entitat. Així, tenim que cap a 1924, es va inaugurar la nova seu, un bell edifici en forma de "V" invertida, amb un gran pati davant, on en el dies de festa, s'aixecava un gran envelat.

S'hi va fer una sala principal, amb un gran i luxós escenari. La gran sala va ser decorada amb mosaic de gres, donat per Pujol i Bausis, i un preciós enteixinat de fusta, decorat per l'artista local Pere Cadena.

En aquesta bonica sala es va instal·lar un aparell cinematogràfic. Gràcies a això, Esplugues, cap al 1925 ja tenia dues sales on s'hi passaven films (l'altre era Can Quirze). Sembla ser que el lloguer de pel·lícules resultava força car i per aquest motiu es va decidir compartir les pel·lícules amb l'Ateneu de Sant Just Desvern i així els costos resultaven la meitat.

La competència amb el Cine Quirze era molt difícil i l'Avenç no acabava d'aconseguir tanta clientela com l'altre sala pel que es va decidir que el negoci del cinema el portés un empresari, que segons sembla (tot i que no s'ha pogut identificar qui era) duia diverses sales dels pobles veïns.

Gràcies a uns documents de l'any 1938, podem conèixer dades com la del preu de les entrades. La dels adults valien 1,5 pessetes i la dels infants 1 pesseta. Tenim que el nombre d'espectadors dels primers dos dies va ser de 494 persones, una quantitat considerable per a l'època en què es trobaven. Aquests dies la recaudació va ser de 705,50 pessetes. Pel que fa als dies 23 i 24, el nombre d'espectadors va ser de 487. Es van fer 699,50 pessetes de caixa.

En els documents també s'indica que un 10 % de la caixa està destinat per a la Sra. Pepita Roldan, qui no s'ha pogut identificar però que segurament era part de l'entitat.

Després de la guerra civil i ja entrats als anys 40, l'Avenç va perdre força. D'aquests anys, concretament del 1946, tornem a trobar dos documents, un d'ells datats del 12 de març de 1946. Segons expressa el mateix documents, és una llista de locals destinats a exhibició d'espectacles públics, sembla que destinada o efectuada per la *Junta Consultiva e Inspector*

Recordem els qui ens han deixat

Hem de lamentar el decés d'un bon soci del Grup d'Estudis, com fou l'**Andreu Ferret i Pagès**, el passat 11 de novembre i a l'edat de 86 anys.

L'Andreu va donar suport a la nostra Entitat des del bell inici i, a més, ha seguit col·laborant en les diverses tasques que li havíem encomanat.

Era un excel·lent coneixedor de la botànica del nostre entorn i per això apareixien les seves ressenyes en cada Pou del Vernís i en cada quadern de la Caminada Popular al cim de Sant Pere Màrtir.

Lluitador per les llibertats de la nostra terra en l'exèrcit republicà durant la darrera guerra civil, mai no va renunciar a un intens amor per Catalunya.

Era un eminent autodidacta i excursionista enamorat de les nostres muntanyes i de la natura vivent.

Mai no ens va decebre a l'hora d'acomplir la paraula donada. Era tanmateix poeta perquè, com no es pot ser poeta si s'estima tant la natura?, tot fent de la seva solitària vida un cant de llibertat integrada en la natura, com expressa amorosament en els seus versos:

*La boira glaçada
ha ornat la gebrada
un ample rodal.
Tot d'arbres gentils
i herbetes humils
guarnits per igual.*

El Grup d'Estudis d'Esplugues s'afegeix al sentiment de la família i recordarà sempre aquest home tan fidel a Catalunya, la seva natura, la seva gent i que deixa un buit irrecuperable.

Planificació de les activitats del Grup d'Estudis fins el desembre de 2007

Desembre 2006

- Sessió de "Conèixer i estimar les nostres tradicions"
- Publicació del Pou del Vernís
- Treball Miscel·lània

Gener 2007

- Treball Miscel·lània

Febrer 2007

- Visita al Museu del Consorci de Collserola i la casa on morí Verdaguier (Vil·la Joana)
- Calçotada
- Treball Miscel·lània
- Sessió de "Conèixer i estimar les nostres tradicions"

Març 2007

- Sessió de "Conèixer i estimar les nostres tradicions"
- Publicació del Pou del Vernís
- Visita a un Museu, molt possiblement el de la Sal a Solsona
- Treball Miscel·lània

Abril 2007

- Celebració de Sant Jordi amb música popular
- Treball Miscel·lània

Maig 2007

- Sessió de "Conèixer i estimar les nostres tradicions"
- Fira d'Entitats
- Fira de Recercat a Lleida (Aplec general de Grups d'Estudi)
- Treball Miscel·lània

Juny 2007

- Darrera sessió de "Conèixer i estimar les nostres tradicions"
- Treball Miscel·lània
- Publicació del Pou del Vernís

Juliol 2007

- Possible col·laboració amb altres entitats
- Treball Miscel·lània

Agost 2007

- Vacances

Setembre 2007

- Preparació presentació i divulgació de la Miscel·lània
- Caminada Popular a Sant Pere Màrtir

Octubre 2007

- Conferència amb teme específic
- Publicació del Pou del Vernís
- Presentació de la Miscel·lània a Esplugues

Novembre 2007

- Conferència amb tema específic
- Assemblea general de socis

Desembre 2007

- Conferència amb tema específic
- Publicació del Pou del Vernís

Esplugues Novembre de 2006

Dimecres de 18,30 a 20,00 h

NOU NÚM. DE FAX

93 473 29 87

Telèfon:

93 473 44 12

NOU e-mail:

grupestudisesplugues@hotmail.com

Seu:

Casal de Cultura Robert Brillas
Àngel Guimerà, 38
08950 Esplugues de Llobregat

LES ORQUÍDIES

El senyor Andreu Ferret ens ha deixat. Era una persona que estimava la natura, en particular les plantes i, principalment, les que tenia més a la vora, les de la muntanya de Sant Pere Màrtir. Des d'aquestes planes volem recordar el senyor Ferret, exemple de persona entusiasta i constant en els temes que li agradaven i pel seu afany comunicador envers els altres.

Com a postrer homenatge volem recordar una troballa que vam fer a la Vall de Sant Just: La d'una orquídia denominada Flor de l'abella (*Ophrys apifera*), que tot seguit narrarem. Ens va dir que era molt afeccionat a les orquídiades i que pertanyia al grup "Amics de les Orquídiades". És per això que el vam acompanyar al lloc i ell va fer un seguit de fotografies, de les quals ens va regalar algunes, i aquí n'incloem una d'elles.

Les orquídiades no són gaire freqüents a Collserola, perquè més aviat es fan en terrenys calcaris, no obstant n'hem trobat un parell d'espècies més, una d'elles amb molt bona olor. Floreixen a la primavera i surten en anys de pluges abundants.

Dos dels gèneres més bonics que hi ha a Catalunya són:

L'OPHRYS al qual pertany l'esmentada abans i que es caracteritza perquè la flor imita una espècie d'insecte determinat,

en el nostre cas el d'una abella reina, fent coincidir la floració en el moment just que eclosionen els ous dels abellots mascles, abans que es desclouguin els de les femelles. D'aquesta manera van necessàriament a copular en les flors. Al moment li queden enganxants uns filaments al cap denominats sacs pol·línics que deixarà en una altra flor al intentar copular de nou. Així l'orquídia s'ha especialitzat en un insecte determinat i estalvia una despesa més gran en la producció de pol·len i de moltes flors a la tija, doncs té la fecundació assegurada. En contrapartida, si desapareix l'insecte, la planta també s'estingeix.

EL GÈNERE ORCHIS no és tan especialitzat, doncs ja té més flors a la tija, perquè hi vagin diferents insectes. La paraula orchis vol dir testicle, doncs a les arrels tenen dos petits tubercles: un, ja passat, del qual va néixer l'actual tija i l'altre més jove i llis, que engendrarà una nova tija l'any següent.

Les orquídiades fan les granes molt petites i no tenen teixit nutricional, raó per la qual la germinació només té lloc si la plàntula estableix una relació amb les arrels d'un fong que li aportarà l'aliment necessari per a la planta jove. D'altra banda aquestes llavors tenen un poder germinatiu de 20 o 30 anys i poden esperar molt de temps a que les condicions siguin les idònies per a germinar.

Isclle Pladellorens i Jordi Raventós

